

fler ikke Spørgsmaal, hvorvidt han ifølge sin Anstuelse, som han burde have beholdt for sig selv, ligesaa vel som det ærede Medlem for Rjæge beholder sin Anstuelse for sig selv — hvilket er meget rigtigt — kunde aflægge den paagjældende Ed; men efter den Udtalelse, det ærede Medlem officielt havde fremført, at han hverken troede paa de Krisines eller Søbernes Gud, kunde der være Spørgsmaal om, hvorvidt han burde give sine Medborgere en Forargelse ved alligevel at aflægge Edén. Det var kun derom, Raad kunde gives, og i den Retning siger det ærede Medlem for Rjægebavns Amts 4de Valgkreds, at han har givet Raad om at aflægge Edén og af politiske Grunde benytte den Leilighed, som var givet ham til — jeg vil for ikke at blive beskylt for Injuriant ikke nærmere udtrykke min Tanke om den Maade, hvorpaa det ærede Medlem fik Leiligheden og benyttede den. — Altsaa det var kun derom, Raad blev givet, og det et Raad, som blev fulgt. — Hvad det ærede Medlem for Rolding (Berg) angaar, kan jeg fatte mig meget kort med Hensyn til, hvad jeg har at sige til ham, thi jeg beklager, at jeg ikke forstod det Mindste af, hvad det ærede Medlem vilde. Kun ganske enkelte Ting kaperede jeg deraf, og det var, saa vidt jeg erindrer, netop det Punkt, som jeg nys omtalte, nemlig, hvorvidt der var givet det ærede Medlem fra Langeland Raad af Partiet eller ikke. Jeg maa tilstaa, at i saadanne Sager tror jeg mere paa, hvad det ærede Medlem for Rjægebavns Amts 4de Valgkreds (Hørup), end paa, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) udtaler, ikke fordi jeg paa nogen Maade tvivler om det sidstnævnte ærede Medlems bona fides, men fordi jeg tror, at det førstnævnte ærede Medlem har en langt skarper og klarere Opfattelse af, hvad der foregaar, og en mere udpræget Villie med Hensyn til Partiformaal, end det sidstnævnte ærede Medlem har.

Formanden (Krabbe): Omtalen af dette Punkt, der oprindeligt fremkom som en lille Replik paa en leilighedsvis indflydt Bemærkning, der ikke hørte herhen, bør ikke udbrede sig videre, da vi derved vilde komme aabenbart udenfor Sagens Gjenstand.

Suel: Jeg skal da fjerne mig fra dette Emne og blot endnu tillade mig nogle ganske enkelte Bemærkninger. Det ærede Medlem her ligeoverfor (Berg) siger — og siger med Rette — at han vistnok har en alvorligere Opfattelse og en dybere Indsigt, end man maafté tror, i theologiske Spørgsmaal, og jeg vil gjerne tro dette, thi det ærede Medlem er jo i den Grad Aldersmand fra Top til Taa, at han ikke tillader os

Andre og da navnlig ikke mig at gjøre spøgende Bemærkninger. Jeg skal derfor for Fremtiden afholde mig deraf.

Tang: I Anledning af den Strid, som har været ført imellem to ærede Medlemmer om Robespierres Gudsbegreb, tillader jeg mig at bruge det Ord, som den høitærede Formand før anvendte ved en anden Sag, nemlig at det var noget tvetydigt. Dengang da Robespierre laa og skulde til at dø, og der kom en Præst til ham og sagde: Nu tror du vel paa Jesus af Nazareth, saa stak Robespierre Hovedet op fra Dynen og sagde: Vil De behage at formelde ham min dybeste Respekt (Viz: Ja, men han blev jo henrettet!) Jeg beder om Forbøvelse, jeg husede feil, det var Voltaire.

Formanden (Krabbe): Dette ligger ganske udenfor Forhandlingen.

Justitsministeren (Mellemann): Jeg vil tillade mig at gjøre nogle Bemærkninger til Forklaring af mit Standpunkt, da jeg ser, at det er blevet misforstaaet. Jeg skal da først bemærke, at jeg tror ikke, at de Herrer have Ret, som ville hævde, at Grundloven hjemler en Konfessionsløs, uden Hensyn til, hvad han igrøigt tror, Afgang til Rigsdagen, og at Grundlovens § 55 altsaa kan fortolkes. Jeg tror ialtsaa ikke, de Herrer gjøre vel i at paaberaabe sig det historiske Moment til Støtte for deres Fortolkning; thi jeg tror nok, at, naar man stiller sig paa det historiske Standpunkt og undersøger vedkommende Lovbestemmelses Tilblivelsesmaade, vil det Hele give sig naturligt, naar man forudsætter, at det ikke har været Tanken at hjemle den Konfessionsløse nogen Afgang til Rigsdagen. Man er gaaet ud fra, at alle forskellige Religioners Bekjendelse kunne komme derind uden Hensyn til, om de ere Bekjendere af den ene eller den anden Religion, og naar man gaar ud fra det, er der ingen videre Betænkelighed ved at foreskrive en Ed, thi det kan man trygt gaa ud fra, at ethvert Religionsfællesskab har Dogmer, at det tror paa Noget, som ifølge sin Natur er egnet til at tjene til Grundlag for en Ed. Derfom de Herrer vilde forsvare deres Mening, skulde de efter min Mening hellere sige: Der er maafté oprindeligt ikke tænkt paa de Konfessionsløse, men ved Lovens Fortolkning kommer det ikke afgjort i Betragtning, hvad der oprindeligt er tilfjættet ved dens Givelse, men der maa ses paa, hvad der staar i Loven; fra dette Synspunkt maatte de Herrer nærmest hævde, at Grundlovsbestemmelsens Ord ligesaa vel tillader den ene For-